

Vores rapport til Hedeselskabet den 1. maj 2015 (tre uddrag s. 2-5, s. 10-17 og s. 45):

Firmaskoven

Skovrejsning som en del af virksomhedens CSR-politik

En rapport til Hedeselskabet

Udarbejdet af

Jens Schiersing Thomsen og Mogens Karlsen
GROW|FOR|IT

1. maj 2015

Indledning

Hedeselskabet donerede i 2014 et beløb til GROW|FOR|IT til en undersøgelse af markedsmulighederne for skovrejsning som en del af virksomhedernes CSR-politik. Ideen hedder *Firmaskoven*.

Ideen i Firmaskoven er kort fortalt den, at skovrejsning er en enkel og håndgribelig mulighed for virksomheder, der ønsker at gøre en forskel for klimaet og på den måde leve op til deres samfundsansvar (Corporate Social Responsibility). Virksomhederne støttes af HedeDanmark i at rejse en skov (ansøgninger, det praktiske). 1 hektar skov i god vækst opsuger 7-10 tons CO² om året, hvilket svarer til en danskers udslip af CO². Firmaskoven synliggør således også virksomhedernes miljøengagement ved på en konkret måde at gøre et antal medarbejdere og ledere CO²-neutrale.

Ideen om Firmaskoven udsprang af en julegavepraksis i Siemens Wind Power, som den ene af rapportens forfattere var med til at initiere fra 2013: Her kan medarbejdere – i stedet for at ønske en af de traditionelle, gode firmajulegaver – vælge at donere 19 træer til et skovrejsningsprojekt. Firmaet betaler de 500 kroner for træerne. Det første skovrejsningsprojekt er nu realiseret på Fyn, bl.a. med træer fra Siemens Wind Power i Danmark.

Fra 1. januar 2009 er der i Årsregnskabsloven et krav om, at store virksomheder skal redegøre for deres CSR-politik. Formuleringerne i Årsregnskabslovens § 99a er dog holdt i ret generelle, bløde vendinger:

§ 99 a. Store virksomheder skal supplere ledelsesberetningen med **en redegørelse** for samfundsansvar, jf. stk. 2-8. Ved virksomheders samfundsansvar forstås, at virksomheder **frivilligt** integrerer hensyn til blandt andet menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korrupsion i deres forretningsstrategi og forretningsaktiviteter. **Har virksomheden ikke politikker for samfundsansvar, skal dette oplyses i ledelsesberetningen** (vores fremhævelser).

Vi véd, at der i medierne og i litteraturen om CSR er en stigende interesse for emnet. Men vi véd ikke ret meget om, hvordan de af § 99a omfattede virksomheder har tænkt sig at udmønte CSR-forpligtelsen i praksis (ud over den skriftlige redegørelse). Har virksomhederne overhovedet tænkt på muligheden: CSR-politikken virkeliggjort gennem bidrag til skovrejsning? Vi véd heller ikke ret meget om virksomhedernes holdning til skovrejsning og CO². Hvem er ikke positiv, når der tales om skovrejsning som middel til at nedbringe den voksende CO²-udledning? Jævnfør FN's klimapanelers beregninger, der viser, at der skal fjernes 18 mia tons CO² fra atmosfæren om året for at undgå en global temperaturstigning på 2 grader C, der vil udløse katastrofescenariet klimamæssigt.

For at få et mere sikkert datagrundlag om kundeemnernes holdning til Firmaskoven, har vi valgt - i samarbejde med markedsanalysefirmaet *AnalyseGruppen* - at interviewe 50 danske virksomheder, der er omfattet af CSR-forpligtelsen i Årsregnskabsloven; nogle af virksomhederne har egen CSR-afdeling og budget, som kan bruges til CSR-relaterede investeringer. Respondenterne i markedsanalysen er dels CEO/CFO's i virksomheder, der er omfattet af Årsregnskabslovens CSR-paragraf, dels CSR-ansvarlige i udvalgte virksomheder. Sidstnævnte delgruppe er medtaget, fordi vi resolverede, at det vil være interessant for Hedeselskabet at få et indtryk af markedsmulighederne for Firmaskoven med afsæt i virksomheder, der ikke kun har en CSR-politik, men er gået skridtet videre og har etableret egen CSR-afdeling med eget budget. Vi antager, at denne type virksomheder er tættere på at kunne tage en konkret beslutning om Firmaskoven end virksomheder, der kun (eller slet ikke) har en formuleret CSR-politik.

Alle interessenter i samarbejdet om Firmaskoven som idé er positive omkring skovrejsning som et middel til at opsuge CO². Det gælder Hedeselskabet, HedeDanmark, GROW|FOR|IT og de interne/eksterne konsulenter, som har bidraget til projektet. Endvidere ligger det som *en skjult præmis*, at de professionelle kundeemner er positive omkring skovrejsning som en del af deres CSR-politik.

Netop fordi alle interessenter i projektet er positive og tror på linket mellem CSR og skovrejsning, skal vi være ekstra opmærksomme på den *bias*, der ligger i at blive fanget i den hermeneutiske cirkel, at det som vores hoveder er fulde af, forsøger vi at genfinde ude i virkeligheden.

"Efter min mening er CSR-rapporteringsdelen i Årsregnskabsloven ret forskellig fra resten af ÅRL. De der er stærke i taldelen, betragter ofte CSR-delen som noget pladder, man nu er pålagt i regnskabsklasse C og D. For mig er CSR et modeflip. Det kan man ikke sige offentligt, da forbrugerprotester kan koste penge. Jeg tror ikke ret mange tager CSR alvorligt, men det er de nødt til at lade som om, fordi de er bange for forbrugerreaktioner" (CEO i mellemstor virksomhed i Jylland den 9/3 2015).

Den globale konkurrence rammer danske virksomheder på mange måder. Positivt skærper konkurrencen virksomhedernes performance. Effektivisering, innovation og smart tænkning er nøgleordene. Negativt betyder den øgede konkurrence et konstant pres på virksomhedernes top- og bundlinje. Hvilket i sidste instans kan påvirke en – antaget – positiv holdning til udmøntning af

virksomhedernes CSR-politik i form af skovrejsning, hvis virksomhederne skal have penge op af lommen.

Der er ingen penge i skovrejsning, hvis formålet er at reducere CO²-udledningen. Det er alene baseret på en nonprofit, holdningsbaseret adfærd - en bæredygtighedsbetragtning og bekymring for klodens ve og vel – og en ren herlighedsværdi, der i bedste fald kan øge en ejendoms værdi, og som mere jordnært i visse tilfælde kan løse en virksomheds CSR-politik på en positivt imageforstærkende måde. Også for ejeren af jord med landbrugspligt er skovrejsning en dårlig forretning, idet landmanden kan tjene flere penge på at sælge pløjekar jord end jord med skov på. På den anden side åbner der sig måske et mulighedernes vindue her, hvis man med afsæt i jorden som den knappe faktor kombinerer to grupper: 1) landmænd med mindre arealer der overvejer at sælge, og som er positive overfor skovrejsning, men ikke har råd til det, og 2) CSR-forpligtede virksomheder, der overvejer at udmønte CSR-forpligtelsen i skovrejsning. Den mulighed kigger vi på i rapporten – set i lyset af Det Nationale Skovprogram.

Skovrejsning som et middel til at bekæmpe CO²-udslip og dermed den truende klimakatastrofe er vanskelig at omsætte til gode gerninger. Her er vi inde ved kernen i projektet. For er det mig, der er ansvarlig for klimakrisen? Er det min virksomhed? Og hvis jeg går ind i skovrejsning, kan jeg så se – og gøre – en forskel i min virksomheds levetid? Det bliver op ad bakke i ét langt, sejt træk for Hedeselskabet. Men ikke en umulig opgave.

Vores udgangspunkt i rapporten har været: Lad os starte med at få et realistisk billede af *parathed* og *betalingsvilligheden* hos udvalgte kundeemner på virksomhedsmarkedet. Resultatet af markedsanalysen viser, at det lange lys allerede er tændt hos en del virksomheder, når det gælder vilje til at udmønte CSR-politikken i skovrejsning. For HedeDanmark ligger der – så vidt vi kan bedømme – flere interessante kundeemner i analysedelen.

På den baggrund afslutter vi rapporten med tre små skemaer, der i skitseform - og som inspiration - giver et bud på, hvordan Hedeselskabets datterselskab HedeDanmark kan håndtere skovrejsning overfor udvalgte kunder, *så det bliver nemt for kunderne at tage en beslutning om skovrejsning.*

Dalgas stod med ryggen mod muren efter 1864, da han gik i gang med opdyrkning af heden og skovrejsning med økonomisk hjælp fra københavnske velhavere. Vi står med ryggen mod muren i dag set i lyset af den tikkende klimakatastrofe. I begge tilfælde er der tale om en David-Goliat situation.

Der er kun én vej frem: Lad os komme i gang med at plante træer i en ydmyg og offensiv *Dalgas 2.0 version*. Hedeselskabets 150 års jubilæum i 2016 er en passende anledning til at afprøve ideen om Firmaskoven i praksis.

Jens Schiersing Thomsen / Mogens Karlsen

Brande, den 1. maj 2015

(s. 2-5 i rapporten)

Skovrejsning og CSR – hvad kan en skov?

1. Skovrejsning og grundvandsbeskyttelse

Skove beskytter grundvandet mod forurening. Bl.a. fordi skovbruget bruger en meget begrænset mængde gødning og pesticider, set i forhold til almindelig landbrugsdrift. Skove har et permanent plantedække, og jorden bearbejdes ikke, når man ser bort fra de første år af en skovbevoksnings levetid, hvor man planter og bekæmper ukrudt.

Forbruget af pesticider i de danske skove er meget lavt. I gennemsnit anvendes der kun ca. 0,05 kg aktivt stof pr. ha pr. år (excl. juletræsarealer). Til sammenligning bruges der på et konventionelt dyrket landbrugsareal i omdrift ca. 2,1 kg aktivt stof pr. ha pr. år. Dette meget lavere forbrug af pesticider, resulterer i en meget lavere risiko for udvaskning af pesticider til grundvandet.

I skovbruget anvendes pesticider primært i etableringsfasen, hvor træerne skal i gang. Samt i forbindelse med dyrkning af juletræer og pyntegrønt. Etablering af skov kan gennemføres helt uden brug af pesticider. Bl.a. kan kulturerne renholdes for ukrudt mekanisk med harve el. lign. Anvendelse af mekanisk renholdelse vil dog alt andet lige være dyrere end kemisk renholdelse. Valg af de rette træarter, der er tilpasset de lokale forhold, samt korrekt forberedelse

af jordbunden kan medvirke til, at kulturen etableres hurtigt, og behovet for renholdelse er begrænset. Men uanset mekanisk eller kemisk renholdelse i de første år vil pesticidforbruget i en skov sammenlignet med landbrug være meget mindre.

Et andet forhold i forbindelse med grundvandsbeskyttelse er, at udvaskningen af nitrat under en skov er væsentligt lavere end under landbrugsjord. Den årlige nitratudvaskning under traditionel landbrugsjord i omdrift er typisk 30 – 120 kg N pr. ha, mens nitratudvaskningen under gammel skov er 0 – 10 kg N pr. ha pr. år.

Når man etablerer ny skov, vil udvaskningen ikke blive så lav som under gammel skov. Men udvaskningen vil falde markant allerede efter få år. Efter få år vil udvaskningen typisk være faldet til ca. 0-30 kg N pr. ha pr. år. Det hurtige fald skyldes bl.a., at de nye skove bruger meget kvælstof på at opbygge trækroner. Det kan vare mange år, inden niveauet er helt nede på samme niveau som gammel skov. Bl.a. fordi landbrugsjorden, der er blevet tilplantet, indeholder en stor pulje af kvælstof fra den tidligere gødsning.

Skovens evne til at reducere kvælstofudvaskningen kan påvirkes gennem valg af bl.a. træart og driftsmetoder. På kort sigt (i etableringsfasen) kan man bl.a. reducere nitratudvaskningen ved at sørge for, at jorden er dækket så meget som muligt af planter, og ved at bearbejde jorden så lidt som muligt. Dog bør dette overvejes i forhold til den lidt længere udvikling af kulturen, da manglende ukrudtsbekæmpelse kan medføre, at træerne har vanskeligere ved at etablere sig og danne en sluttet bevoksning.

Anvendelse af løvtræ i bevoksningerne kan ligeledes medvirke til at reducere udvaskningen. Løvskov opfanger mindre kvælstof fra luftforurening og bruger mindre vand end nåleskov. Nogle løvtræarter (lystræarter som f.eks. eg) har desuden den fordel, at de stimulerer en veludviklet bundflora.

Udnyttelse (tyndingshugst) af små træer, f.eks. som energitræ, kan medvirke til at fjerne en del af kvælstoffet fra den tidligere landbrugsproduktion.

Som udgangspunkt vil der dannes mindre grundvand under skov end på landbrugsjord. Årsagen er især, at trækronerne tilbageholder væsentligt mere nedbør end landbrugsafgrødernes tilsvarende overjordiske dele. En betydelig del af nedbøren bliver simpelthen hængende i trækronerne og fordamper, når det holder op med at regne. Dette fordampningstab er størst i de stedsegrønne

nåletræer, hvorimod tabet er meget begrænset i vinterperioden for løvfældende træer. Grundvandsdannelsen i Danmark sker næsten udelukkende i vinterhalvåret, og der er løvtræerne jo uden blade.

Som groft gennemsnit kan det angives, at der under løvskov i Danmark dannes ca. 150 mm grundvand pr. år. Det svarer til 1.500 m³ grundvand pr. ha pr. år. En dansk husstands vandforbrug er i gennemsnit ca. 110 m³ pr. år. Ud fra en gennemsnitsbetragtning betyder det, at der under 1 ha løvskov dannes grundvand nok til 13 husstandes forbrug. Under drænedede landbrugsarealer vil der blive dannet nogenlunde den samme mængde.

2. Skovrejsning og CO₂

Skovrejsning har en positiv effekt på det danske CO₂-regnskab. Skoven optager CO₂ fra atmosfæren, og CO₂ bliver bundet i træernes stammer, grene, rødder, blade, nåle samt i skovbunden. Her er det bundet, indtil træet enten skoves og brændes eller dør og rådner naturligt.

Hvor meget CO₂, der kan bindes i en skov, afhænger af træarten, jordbunden og driften. Her er eksempler på, hvad der kan oplagres i selve træerne:

- En bevoksning med rødgran oplagrer i opbygningsperioden (ca. 50 år) ca. 13,6 tons CO₂ pr. ha pr. år.
- En bevoksning med eg oplagrer i opbygningsperioden (ca. 90 år) ca. 8,4 tons CO₂ pr. ha pr. år.

For at sætte det lidt i perspektiv udleder en gennemsnitlig dansker ca. 10 tons CO₂ pr. år. I runde tal vil én person derfor være CO₂-neutral, hvis vedkommende etablerer én ha skovrejsning.

Som nævnt bindes der også CO₂ i skovbunden. I en bevoksning med eg kan der efter ca. 20 år være blevet dannet et stabilt lager af CO₂ på ca. 2 tons pr. ha i det organiske lag i skovbunden. I en bevoksning med rødgran vil der være oplagret ca. 8-9 tons pr. ha i det organiske lag efter ca. 30 år.

Efter at skovene er vokset til - 50 år for rødgran og 90 år for eg - vil bevoksningerne fungere som et permanent kulstoflager med en binding svarende til ca. 540-810 tons CO₂ pr. ha for nåleskov (rødgran) og 580-900 tons CO₂ pr. ha for løvskov (eg), alt afhængig af voksested.

Hugst i skoven kan samlet set medvirke til en samlet forøgelse af CO₂-bindingen, alt afhængig af hvad skovens produkter anvendes til. Produkter fra skoven, der anvendes til f.eks. byggeri, papir, møbler m.v., vil fortsat have CO₂ bundet i sig. Hugsten af dette gavntræ i skoven vil give plads til ny tilvækst og CO₂-binding i skovens bevoksninger. Det er først i det tilfælde, hvor de skovede produkter brændes eller på anden måde nedbrydes, at CO₂'en frigives igen.

Anvendelse af skovens produkter som biobrændsel vil ligeledes bidrage positivt til det samlede CO₂-regnskab. Det positive bidrag kommer ved, at træet erstatter fossile brændselskilder som olie, kul og naturgas. Godt nok udledes der CO₂, når træer afbrændes – men nettoudledningen bliver nul, hvis man hele tiden sikrer, at skoven genetableres, når den er fældet, og skoven bruger den samme mængde CO₂ fra atmosfæren til sin vækst, som er blevet udledt ved forbrændingen.

Naturligvis er der en tidsmæssig forskydning. Men en omdrift for en skovbevoksning på ca. 40-50 år – eller mindre, hvis der er tale om egentlige energiafgrøder – er jo en noget kortere tidshorisont, end de mange millioner år, som det tager at gendanne fossile brændselskilder.

3. Skove er en gevinst for planter og dyr

Etablering af nye skove styrker den vilde flora og fauna i landskabet, set i forhold til fortsat landbrugsdrift. Den største effekt får man, hvis man etablerer en varieret skov, med et varieret træartsvalg og en varieret sammensætning af både bevoksede arealer og åbne naturarealer med eng, hede, søer og lignende. Mange skovbryn og bevoksningsrande er ligeledes et stort naturmæssigt aktiv, da mange arter er knyttet til overgangen mellem den bevoksede skov og det åbne landskab.

Nye skove i landskabet kan, med den rette placering, fungere som spredningskorridorer for flora og fauna mellem eksisterende naturområder. Nye skoves bidrag til dette er bl.a. højt prioriteret i den nye Naturplan for Danmark, som regeringen har udarbejdet.

Skoven drives meget mindre intensivt end landbruget. For eksempel går der meget længere tid imellem de gange, hvor man høster "afgrøden". Det

betyder, at dyr og planter i lange perioder lever mere uforstyrret. Desuden rummer mange af vores skove flere arter end nogen anden naturtype, fordi Danmark oprindeligt er et skovland. Det gælder først og fremmest de gamle, varierede løvskove, hvor jordbund og vandbalance er uforstyrret.

Dyr, planter, insekter og svampe vil stille og roligt flytte ind i de nye skove. Men det kan tage lang tid, før man har et skovmiljø som i de gamle skove.

En hurtig etablering af flora og fauna i skoven kan forbedres, hvis skoven etableres i tilknytning til eksisterende gammel skov eller anden "gammel" natur, hvorfra dyr og planter kan indvandre.

4. Produktion af gavntæ

Efterhånden som de nye skove vokser til, vil de kunne producere træ og bidrage til at dække den efterspørgsel vi har på danske træprodukter. Både til brug her i landet og eksport.

I dag produceres der hvert år ca. 2 mio. m³ træ fra de danske skove. Vores forbrug i Danmark ligger dog på ca. 8 mio. m³. Vi er derfor langt fra selvforsynende med træ.

Nye skove vil relativt hurtigt kunne bidrage til produktionen. De første effekter, i form af udtyndingstræ til flis, kan allerede hugges efter ca. 10 år.

Skoven producerer miljøvenlige produkter – og ud over at dække det aktuelle behov for træprodukter vil skovens produkter med tiden og den rette udvikling sandsynligvis kunne substituere en lang række væsentlig mindre miljøvenlige produkter. Som f.eks. plastik, beton og lignende i møbel- og byggeindustrien.

5. Skov giver rekreativ værdi og forbedrer sundheden

Skove og andre naturområder har stor betydning for befolkningens friluftsliv. To landsdækkende undersøgelser fra hhv. 1976/77 og 1993/94 har målt, hvordan danskerne benytter skovene. Hovedresultaterne var følgende:

- Befolkningens indstilling til skoven og til ture i skoven har været ret stabil i perioden.
- Omkring 90 % af befolkningen kommer en tur i skoven mindst én gang om året.
- Den almindelige dansker kommer i skoven cirka 10 gange om året, og et besøg varer godt 1 time.
- Fra 1976/77 til 1993/94 steg besøgstallet med cirka 15%. I samme periode faldt den gennemsnitlige længde af besøgene.
- Undersøgelsen i 1993/94 viste, at skoven blev besøgt cirka 50 millioner gange pr. år.
- En sammenligning med andre undersøgelser viser, at en større andel af den voksne danske befolkning kommer i skoven, end de går i biografen, i teatret, på biblioteket, til koncert eller på kunstudstilling.

Skovene i Danmark danner rammen om mange forskellige rekreative aktiviteter. I de nævnte to undersøgelser blev skovgæsternes aktiviteter kortlagt. Danskerne går tur, lufter hund, studerer naturen, kører på cykel, jogger, rider, går på jagt, plukker bær, samler svampe - og meget mere.

Med folks mange forskellige formål med skovturen kan det være svært at undgå, at de forskellige aktiviteter generer hinanden. Man forsøger dog ofte at adskille skovens forskellige brugere med f.eks. naturstier, ridestier, motionsstier og cykelstier.

Skovgæsterne sætter stor pris på freden og roen i skoven, og sætter pris på en varieret skov. Bl.a. at kunne opleve søer, vandløb i skovmiljøet samt vilde dyr.

Det blev også undersøgt hvordan skovgæsterne ønsker, at skovene skal se ud:

- Skovgæsterne foretrækker generelt bøgeskove frem for granskove.
- Både bøge- og granskove bliver mere populære, jo ældre skoven er.
- En lys, åben og kraftigt hugget skov foretrækkes frem for en mørk, svagt hugget skov.
- Skovgæsterne holder mest af den type skov, som de kender og er vant til. F.eks. værdsætter vestjyder granskoven højere, end østdanskere gør.
- Skovgæsterne sætter ikke naturskov eller urørt skov særlig højt. Den lave vurdering af urørt skov bygger på, at publikum ikke ønsker at se stammer og grene på skovbunden samt træruiner i skoven. Urørt skov fremstår rodet, og de døde træer minder sandsynligvis for meget om forfald og død. Desuden er fremkommeligheden i urørt skov begrænset.

Den rekreative benyttelse af skove afhænger bl.a. af skovenes beliggenhed. Bynære skove bruges langt mere end skove ude på landet. Publikumspresset er derfor stort i de skove, der ligger tæt ved byerne.

I nærheden af byerne bidrager nye skove betydeligt til befolkningens sundhed og velvære. Undersøgelser viser, at jo tættere folk bor på et grønt område, desto oftere besøger de det. Desuden reducerer besøg i grønne områder stress og fremmer børns motoriske udvikling og koncentrationsevne.

Der er desuden lavet undersøgelser, der viser, at nærhed til skov har en betydelig positiv effekt på huspriserne i et område

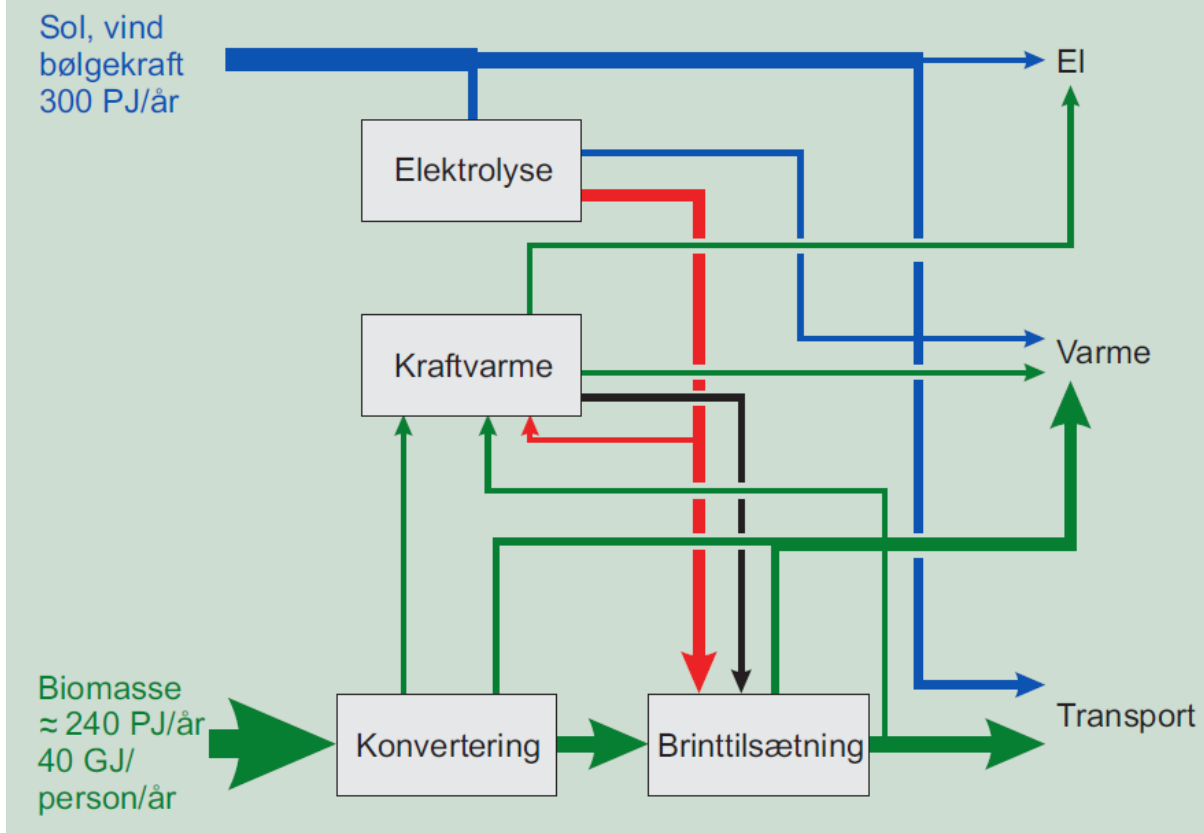
Den offentlige adgang til skovene i Danmark, er sikret via Naturbeskyttelseslovens adgangsregler. I de offentligt ejede skove er der adgang døgnet rundt og overalt i skoven til fods (dog ikke hvor der er heget ind). I de private skove er der adgang fra kl. 6 om morgenen til solnedgang – på veje og stier. Man skal holde sig på afstand af bygninger og ikke komme nærmere end 50 m fra beboelse i de offentlige skove og 150 m fra beboelse i private skove. Cykling i skovene må ske på befæstede veje og stier.

En tilføjelse: Træ som kulstofleverandør til fremtidens flydende brændstof:

Biomasse fra træ kan blive fremtidens brændstof til transport/flyvning, vurderer vi. Dette sker ved, at træet bruges til fremstilling af syntesegas i termiske forgasningsanlæg og efterfølgende omdannes til flydende brændstoffer ved hjælp af brint.

Den våde biomasse og halm skal udnyttes i biogasanlæg og efterfølgende opgraderes til naturgaskvalitet ved hjælp af brint. Herved bevares jordens kulstofreserve.

4. Elektrolyse og recirkulering af kulstof



Læs mere herom i Torben Skøtts artikel *Biogas og brint kan binde energisystemet sammen* (FiB nr. 49, september 2014).

(s. 10-17 i rapporten; dette afsnit er udarbejdet i samarbejde med Allan Bechsgaard, Silva Estate / HedeDanmark)

Det Nationale Skovprogram

I Miljøministeriets publikation Det Nationale Skovprogram fra 2002 anføres, at Danmarks samlede skovareal dækker **11%** af landets areal. I et historisk perspektiv ser skovrejsningen således ud:

Danmark har oprindeligt været næsten fuldstændigt skovdækket, men i takt med landets opdyrkning skete der frem til år 1800 en skovrydning, som reducerede skovdækket til 2-3% af landets areal. En stor skovrejsningsindsats gennem de sidste 200 år har øget skovarealet til i dag at dække ca. 486.000 ha (473.000 ha bevokset) svarende til 11% af landets samlede areal (s. 21).

Målet er, at skovarealet øges til **20-25%** af det samlede areal i løbet af de næste 80-100 år. Det formuleres sådan i Det Nationale Skovprogram:

- *Skovarealet forøges, så skovlandskaber dækker 20-25 procent af Danmarks areal i løbet af trægeneration (80-100 år)*
- *Flersidighedsbegrebet integreres yderligere i skovrejsningen under hensyntagen til ønsket om produktion, biodiversitet, friluftsliv, kulturarv, landskab og miljøbeskyttelse.*
- *Øget lokalt samarbejde, herunder med borgere, organisationer og myndigheder i skovrejsningsindsatsen (s. 30).*

Forsigtigt formuleret er det nationale mål at fordoble skovarealet fra 11% til 22% i løbet af 100 år.

Naturstyrelsen arbejdede på det nye skovprogram i 2014 og afholdt debat på Facebook og workshops med skovens mange interessenter. Planen var offentliggørelse i efteråret 2014. Det er endnu ikke sket, uvist af hvilken årsag.

Ifølge Naturstyrelsens hjemmeside er det samlede skovareal vokset til **14,1%** i 2014 (kilde: <http://naturstyrelsen.dk/nyheder/2014/jan/tilskudsordning-gav-danmarks-stoerste-skov/>).

For at nå det nationale mål for skovrejsning har regeringen besluttet at give økonomisk støtte til skovrejsning. Det er gennem de seneste 15 år lykkedes at rejse dobbelt så meget skov som Rold Skov. Den gennemsnitlige størrelse på de skovrejsningsprojekter, der søges støtte til, er på cirka 7 hektar (samme kilde som i det foregående afsnit).

(s. 45 i rapporten).